

PWN-Nieuwsbrief

Provinciaal Waterleidingbedrijf van Noord-Holland (1984). Nieuwsbrief nr. 3, Verslag van onderzoek Noordhollands Duinreservaat en Provinciale Landgoederen. Uitgave PWN, Postbus 5, Bloemendaal.

In deze nieuwsbrief wordt uitgebreid verslag gedaan van twee grote onderzoeksprojecten in het Noordhollands Duinreservaat: de vegetatiekartering en het onderzoek aan vossen en bodembroeders. Wat het laatste betreft komen de resultaten overeen met het eerder in Duin (1982-2, themanummer Faunabeheer) gepubliceerde onderzoek.

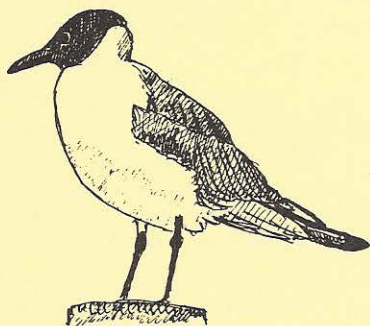
Aan het slot van de nieuwsbrief is een uitgebreide lijst met onderzoeksprojecten te vinden die in de loop der tijd bij het PWN zijn uitgevoerd en een lijst met publikaties die hierover zijn verschenen.

MARC JANSSEN

Meeuwen in Meijendel

H. WANDERS (1984). Tellingen van de broedpopulaties van de vier meeuwensoorten in de Wassenaarse duinen in 1983.

Na de Tweede Wereldoorlog bleek er niet veel meer over te zijn van de daarvoor geleidelijk in aantal toenemende Zilvermeeuwenkolonie. Zij nam echter na de oorlog weer in omvang toe en deze toename heeft zich na een niet met zekerheid verklaarbare grote terugval in 1965 tot nu toe voortgezet. Omstreeks 1950 vestigde zich bovendien voor het eerst de Britse Kleine Mantel-

Kokmeeuw, één van de meeuwensoorten die in Meijendel blijft toenemen

Milieu-encyclopedie

J.G. TEN HOUTEN & H. GYSELS, 1984. Encyclopedie van het milieu. Oosthoek's Uitgeversmaatschappij, Utrecht. Prijs f 149, 50. Meer informatie: 030-431632.

In deze rijk geïllustreerde en luxe uitgevoerde encyclopedie zijn meer dan 1500 trefwoorden te vinden op milieugebied. Tal van begrippen op het terrein van de milieubiologie, de milieuchemie, de milieutoxicologie en de milieutechnologie worden omschreven en toegelicht. Daarnaast komt ook de maatschappelijke besluitvorming rondom de milieuproblematiek aan de orde. Zo wordt de wetgeving behandeld op het terrein van de ruimtelijke ordening en het milieubeheer en worden diverse milieu-akties besproken. Aan het slot van de encyclopedie is een lange lijst met milieu-organisaties en een uitgebreide trefwoordenlijst te vinden.

Een 25-tal basisbegrippen op milieugebied (zoals water, bodem,

lucht, landschap, ecosystemen, milieu, natuurbeheer en drinkwatervoorziening) wordt uitvoerig behandeld en toegelicht met blokdiagrammen.

Met betrekking tot het duingebied komen begrippen aan de orde als: duin, duinlandschap, zeereep en strand en worden enkele duingebieden (Kennemerduinen, Meijendel, Noordhollands Duinreservaat en Zwanewater) kort beschreven.

Uiteraard is ook deze encyclopedie niet geheel volledig. Zo missen we bij de lange rij technieken voor de bereiding van drinkwater die uitgelegd wordt het begrip diepinfiltratie, dat momenteel zozeer in de belangstelling staat. Desondanks is deze encyclopedie zeker het aanschaffen waard.

MARC JANSSEN

meeuw. Ook deze soort neemt nog steeds in aantal toe. Vanaf 1963 zijn de meeuwen nauwkeurig geteld in de zgn. Meeuwenkolonie (kavel 8). En in 1973 heeft men besloten om de meeuwen in het gehele duinterrein tussen Den Haag en de Wassenaarse Slag nauwkeurig te tellen om zo de mogelijke gevolgen van de in dat jaar beëindigde Zilvermeeuwenbestrijding te kunnen achterhalen (de Stormmeeuwen worden echter pas sinds 1981 nauwkeurig geteld).

De aantallen broedparen van de vier meeuwensoorten in 1983 zijn (met tussen haakjes de toename t.o.v. 1982): Zilvermeeuw 5379

(+822), Br. Kl. Mantelmeeuw 1442 (+90), Stormmeeuw 542 (+125) en Kokmeeuw 1780 (+100).

In het verslag worden de methode van tellen en de verdeling van de meeuwen over het terrein verder uitgewerkt. Tevens worden gegevens verschaft over het aantal geringde en teruggemelde vogels. Al met al een verslag vol interessante gegevens, door een volhardende "meeuwigroep" nu al 20 jaar bijeengebracht.

Voor geïnteresseerden is het verslag te verkrijgen bij H. Wanders, v.Weede v. Dijkveldstraat 31, 2582 KR Den Haag.

NORA KÖSTERS

Vegetatie Zuid-Holland

P.H.M.A. CLAUSMAN & A.J. DEN HELD 1984. Het vegetatieonderzoek van de provincie Zuid-Holland. Algemeen rapport. Provinciale Planologische Dienst Zuid-Holland.

In 1975 namen Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland het initiatief tot het doen uitvoeren van een onderzoek naar de vegetatie van de provincie. Dit ter ondersteuning van de doelstelling van de provincie de natuurwaarden niet verder achteruit te laten gaan. Hiertoe zijn vooral in het agrarische cultuurland-

schap vegetatieopnamen gemaakt. Deze gegevens zijn aangevuld met gegevens uit ander onderzoek, zoals het Integraal Onderzoek Drinkwatervoorziening. In totaal zijn nu meer dan 5400 opnamen bijeengebracht.

Het rapport bevat een beknopte integrale beschrijving van de vegetatie van Zuid-Holland. Daarnaast is een waarderingssysteem opgezet, dat gebaseerd is op verschillende criteria.

Voor de criteria internationale betekenis en diversiteit scoren de duinen het hoogst.

Een van de twee meest urgente aanbevelingen is dan ook: volledige stopzetting van verdere aantasting van de natuurwaarden in de duinen door m.n. de waterwinning. Zo spoedig mogelijk overgaan tot regeneratie om de ontwikkeling van natuurlijke vochtige duinvegetaties op gang te brengen (Goeree en De Zilk).

TOM HAKBIJL

Westduinpark

M. ZWOLLO & W. REH, 1984. *Een morfologische studie van de Westduinen. Atelier voor stedenbouw en Landschap, Hillegom.*

Deze studie over de Westduinen, die zich uitstrekken van de havens van Scheveningen tot Kijkduin, is uitgevoerd in opdracht van de Dienst der Gemeenteplantsoenen te 's-Gravenhage. Het rapport is een vervolg op de studie van het stadsuitbreidingsplan Vossendel van dezelfde auteurs.

Achtereenvolgens komen aan de orde: kust- en duinvorming, de neerzettingsgeschiedenis van het gebied en een beschrijving en beeldvorming van de Westduinen. Hiertoe zijn zowel de huidige als de verdwenen duinvormen en de belangrijkste wilde paden in kaart gebracht. De huidige duinvormen en de vegetatie zijn gewaardeerd.

De beheersadviezen zijn niet alle in overeenstemming met de tegenwoordig gebruikelijke ideeën over natuurbeheer. Zo wordt plaatselijk de aanplant van exoten voorgestaan. Dit sluit eerder aan bij het huidige beheer van de plantsoendienst, waarbij voor het laten gedijen van exoten zelfs meststoffen worden toegepast in natuurgebieden.

De overige beheers- en inrichtingsadviezen voor de deelgebieden variëren van primair natuurbeheer met benutten van de plaatselijke dynamiek, tot het ontwikkelen van Engels park, het formaliseren van wilde paden en natuurlijk het plan Vossendel. Tevens wordt er een schets voor een plastische behandeling van de vuilstort en de zanddepots gegeven (i.p.v. een kritische analyse van de inhoud ervan en een saneringsplan).

Tot slot wordt een invulling gegeven van het aangrenzende deel van een eventuele nieuwe kustlokatie. Hierin is een vierde haven voor Scheveningen te zien, twee grote recreatiemeeren en een nieuwe stad.

TOM HAKBIJL

Ambleteuse

ELEN, H. (red.), 1982. *Ambleteuse, studie van de zee kust. Uitgave P.D.L., Leuven (B). 234 pp, prijs BF 250 (+ BF 30 verzendkosten) (giro 001-1161245-37 van P.D.L., secr. Naamsestraat 59, B-3000 Leuven, België).*

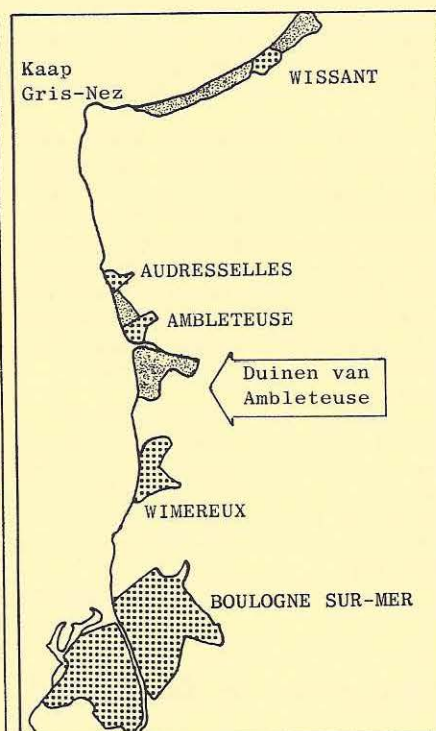
De Noordwestfranse kust rond Ambleteuse wordt gekenmerkt door rotsformaties, duinen, een rivier-estuarium en de nabijheid van het fraaie Fôret de Boulogne. Deze verscheidenheid aan biotopen is aanleiding geweest tot oprichting (in 1897) van een (marien) biologisch laboratorium van de Katholieke Universiteit van Lille/Rijsel, en dit kustgedeelte trekt vele onderzoekers en andere geïnteresseerden uit Frankrijk, België en Nederland.

De vereniging van Afgestudeerden in Plantkunde en Dierkunde van de Universiteit van Leuven (P.D.L.) houdt al 15 jaar lang studieverblijven in het lab. Ter gelegenheid van dit jubileum is een boekwerk samengesteld met bijdragen van verschillende PDL-leden over geologie, paleontologie, flora en fauna van de streek rond Ambleteuse.

Het boekje verschaft basiskennis en is gericht op amateur-biologen. Het wil niet alleen als Ambleteusegids dienen, maar ook bruikbaar zijn voor de studie van het milieu op andere plaatsen in en nabij zee.

Het geheel heeft veel weg van een handleiding voor een beginnerskursus ecologie voor Ambleteuse. Het is het resultaat van een geheel gericht op de beschrijving van het milieu: transekten worden beschreven, soortenlijsten en determinatietabellen gegeven. De gegeven informatie is meestal erg summier: in de soortenlijsten wordt volstaan met een opsomming van waargenomen soorten, zonder vermelding van verspreiding, talrijkheid, status, e.d.

Het is merkwaardig dat op de

De ligging van de duinen van Ambleteuse langs de kust van N.W.-Frankrijk

beïnvloeding van de natuur door de mens in het geheel niet wordt ingegaan, terwijl die invloed in sommige delen (het riviertje, de duinen) zo groot is dat van een natuurlijke situatie of ontwikkeling geen sprake meer is.

Het boekje is beslist aardig als eerste kennismaking met het gebied en het marien-biologisch onderzoek, maar de oppervlakkigheid van sommige informatie, en het ontbreken van een relatie met natuurbehoud en -beheer is wel een gemis.

GERRIT VAN OMMERING

Verschenen:

N. DANKERS, M. BINSBERGEN & K. ZEGERS, 1983. *De effecten van zandsuppletie op de fauna van het strand van Texel en Ameland. Rapport 83/6 Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Texel.*

C.J.M. MUSTERS & A.J. POPPELAARS, 1984. *Het herkennen van wandelaars met verschillende typen gedrag. Een onderzoek in de duinen gericht op de verstoring van broedvogels. Afd. Milieubiologie der R.U.L.*

OD 205, 1983. *Recreatieve zonering. Een onderzoek naar de effecten op het gedrag van recreanten in bos- en natuurgebieden. Delft. (ook uitgebracht door het Ministerie van Landbouw en Visserij).*

N. VAN SWELM, 1984. *Rapport ringonderzoek Oostvoorne e.o. 1983. Publikatie Stichting Ornithologisch Station Voorne. Te bestellen door storting van f 16,50 op giro 5346167 t.n.v. genoemde stichting.*